

Mgr Marta Bojaruniec

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie

Mgr Piotr Jarmoła

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie

Przemoc domowa – aspekty psychologiczne i prawne

Domestic violence – psychological and legal aspects

Abstrakt. Przemoc domowa jest zjawiskiem dość znanym na całym świecie nie tylko w Polsce. Z terminem przemocy spotyka się wiele grup społecznych, które stają się jej ofiarami. Celem pracy jest wyjaśnienie problemów występowania przemocy w rodzinie, jej głównych przyczyn, konsekwencji jak i możliwości pomocy poszkodowanym. Teoretycznym celem pracy jest również ukazanie jak duża skala osób jest dotkniętych przemocą, jak ważne jest okazywanie pomocy i nie dopuszczanie do krzywdzenia drugiej osoby. Przede wszystkim przedstawione zostały instytucje, w których każda ofiara ma szansę na zapewnienie bezpieczeństwa jej samej i członkom rodziny. Przedmiotem badań są psychologiczne aspekty przemocy oraz przedstawienie sylwetki sprawcy i ofiary.

Abstract. Domestic violence is a phenomenon quite well known all over the world, not only in Poland. Many social groups meet with the problem of violence and become victims of it. The purpose of the work is to explain the problems of the occurrence of domestic violence, its main causes, consequences and possibilities of assistance to the victims. The theoretical aim of the work is to show the scale of people affected by violence, how important it is to help and not to harm another person. First of all, institutions in which every victim has a chance to ensure the safety of herself and her family members are presented. The subject of the research are the psychological aspects of violence and presentation of the offender and victim.

Słowa kluczowe: przemoc, ofiara, sprawca, agresja

Keywords: violence, victim, perpetrator, aggression

W dzisiejszych czasach przemoc domowa jest coraz częstszym problemem wielu rodzin. Wpływa na nią wiele czynników życia codziennego każdego człowieka. Wszelkie zmagania się chociaż by ze stresem, pracą, chorobą, alkoholem itp. Wymienione elementy nie zawsze są równoznaczne z tym, że problemy człowieka z którymi nie jest w stanie sobie poradzić prowadzą do przemocy. Często tego typu zachowanie jest spowodowane przez to co osoba która krzywdzi przeżyła np.: w dzieciństwie, jak była traktowana przez swoich rodziców i jakie wzorce wyniosła z takiego wychowania. Człowiek często nie zdaje sobie sprawy z tego, że to co robi jest złe, a jeśli nawet jest w pełni świadomy swoich poczynań to nie potrafi tego w żaden sposób zmienić.

Definicja przemocy

„Przemoc: jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny”.¹⁵⁶ Dom rodzinny jest uznawany za miejsce, gdzie każdy otoczony jest miłością rodzicielską, czy małżeńską. Dodatkowo jest to miejsce w którym powinniśmy się czuć bezpiecznie, mieć świadomość, że nic nam nie grozi ze strony zewnątrz otaczającego Nas świata. W gronie najbliższych oczekujemy opieki i miłości. Jednak dla znacznej części ludzi niestety jest to miejsce zadające cierpienie, ból, ciągłą rozpacz. Coraz częściej spotykamy się z pojęciem „przemocy w rodzinie”, czy też „przemocy domowej”

Według Ireny Obuchowskiej przemoc kojarzy się z agresją. ”Agresję określa się w zależności od tego czy bezpośrednie lub pośrednie przyniesienie szkody ma charakter intencjonalny lub nie intencjonalny”.¹⁵⁷

Przemoc jest zjawiskiem dominacji psychicznej, fizycznej na drugim członku rodziny poprzez zadawanie bólu, cierpienia.

Uregulowania prawne dotyczące przeciwdziałaniu i zapobieganiu przemocy domowej

Przemoc w rodzinie jest uregulowana prawnie w kilku ustawach i artykułach prawnych. Zdarzenie jest zjawiskiem penalizowanym czyli podporządkowanym

¹⁵⁶Ustawa z dnia 25 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie(Dz. U. z dn.2005r Nr.180 poz.1493 z późn zm.

¹⁵⁷ I. Obuchowska, *Przemoc w wychowaniu*, „Kwartalnik Pedagogiczny” nr 4/134, Warszawa 1989, s. 28.

odpowiedzialności karnej. Najstarsze jej źródło to zapis w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej "Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych" Kolejnym dokumentem w którym zawarte są uregulowania prawne jest Kodeks Prawny. Tematyka przemocy w rodzinie została uregulowana w rozdziale XXVI Kodeksu Karnego zatytułowanym "Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece".

Mówi on, iż:

"§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12" .

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jako najważniejszy akt prawny gromadzi prawa i obowiązki człowieka i obywatela. Wszystkie artykuły odnoszące się do tego tematu zostały zapisane w rozdziale drugim. Podzielony on jest na kilka podtematów posiadającego po kilka artykułów.

Wyróżnia się:

- zasady ogólne
- wolności i prawa osobiste
- wolności i prawa polityczne
- wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne
- środki ochrony wolności i praw
- obowiązki.

Nie da się wyróżnić kilku najważniejszych artykułów - wszystkie są tak samo ważne, ponieważ mówią o dobru człowieka. Jednak te o których mówi się najczęściej to: wszyscy są zobowiązani do szanowania innych, ich wolności i praw, bo wszyscy traktowani są równo przez władze publiczne (art 31,32). Obie płci - kobieta i mężczyzna mają takie same prawa, możliwość rozwoju, nauki, pracy i zarobków (art. 33).

O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w 2005r została uchwalona ustawa. Opisuje ona zadania, zasady postępowania w razie pomocy osobom dotkniętym tym zjawiskiem i zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc. Zjawisko przemocy domowej ustawa wyjaśniła jako "jedorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą". Ustawa przewiduje takie działania jak: doradztwo psychologiczne, medyczne, socjalne i ochrona przed kontynuowaniem krzywdzenia danej osoby. Po trzech latach wprowadzenia w życie ustawy i po przeprowadzeniu badań skali przemocy w rodzinie stwierdzono, iż jest potrzebna bardziej efektywna ochrona ofiary przemocy. Finalizując ustawę znowelizowano i obowiązuje do tej chwili.

Reagowanie na przemoc jest także obowiązkiem obywatela RP, ale także:

- obowiązek powiadomić odpowiednie służby o podejrzeniu odbywania się przemocy w danej społeczności
- obowiązek podjęcia czynności zgodnie ze swoimi kompetencjami.

Mówi o tym art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

" 1. Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.

2. Osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. "

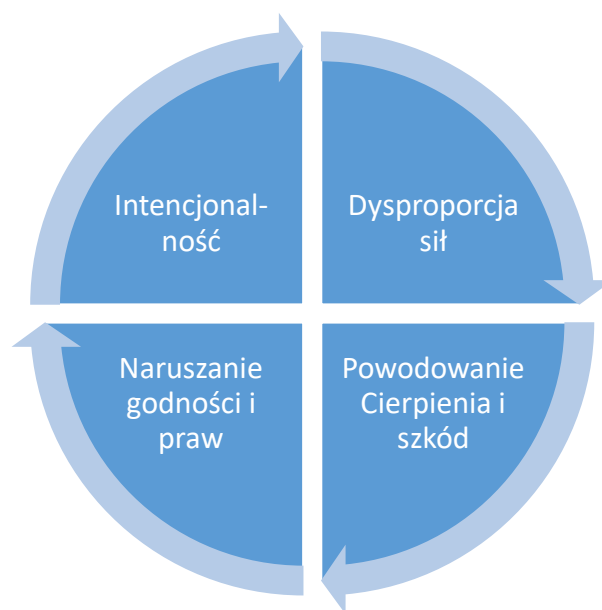
Natomiast Kodeks Karny informuje o karze za brak reakcji na przemoc.
"§1. Kto człowiekowi znajdującemu się w położeniu grożącym bezpośrednim

niebezpieczeństwem utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu nie udziela pomocy, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Nie popełnia przestępstwa, kto nie udziela pomocy, do której jest konieczne poddanie się zabiegowi lekarskiemu albo w warunkach, w których możliwa jest niezwłoczna pomoc ze strony instytucji lub osoby do tego powołanej."

Kryteria przemocy

Tabela 1. Kryteria przemocy

Źródło: opracowanie własne

Intencjonalność- sprawca ma zamierzony cel i działania, to co robi nie jest przypadkowe. Zazwyczaj chce osiągnąć cel dotyczący kontrolowania drugiej osoby, zdobycia władzy nad nią. Według niego nikt nie ma racji tylko on sam wie co jest najlepsze.

Dysproporcja sił – w rodzinach gdzie występuje zjawisko przemocy zawsze jest tak, że jest osoba silniejsza i słabsza co prowadzi do nierównowagi sił. Nierównowaga sił nie polega na tym, że ktoś jest silniejszy fizycznie, ale także osoba może mieć przewagę np.: majątkową wobec partnera. Z czasem ofiara staje się bezradna, nie potrafi się bronić a sprawca zyskuje większą pewność siebie.

Naruszenie godności i praw – sprawca swoim zachowaniem takim jak np.: ośmieszenie sprawia, że ofiara staje się traktowana przedmiotowo.

Powodowanie cierpienia i szkód – ofiara ponosi szkody fizyczne jak i psychiczne. Częste znęcanie się nad ofiarą prowadzi do tego, że zaczyna ona żyć w przekonaniu, że najwidoczniej zasłużyła na takie poniżanie i traktowanie¹⁵⁸.

Formy przemocy

Tabela 2. Formy przemocy

Fizyczna	Psychiczna	Materialna	Seksualna	Zaniedbanie
<ul style="list-style-type: none"> • Popychanie • Bicie • Więzienie 	<ul style="list-style-type: none"> • Zastraszanie • Nękanie • Poniżanie 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak pieniędzy • Ograniczenie pieniędzy • Wylizanie pieniędzy 	<ul style="list-style-type: none"> • Napad • Gwałt • Kazirodztwo 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak opieki • Brak pomocy finansowej • Higiena osobista

Źródło: opracowanie własne

Przemoc domowa składa się z wielu form przejawu tego zdarzenia. Przede wszystkim dzieli się na poszczególne elementy takie jak przemoc:

Fizyczna - dla wszystkich jest zjawiskiem najłatwiejszym do zaobserwowania no i oczywiście najcięższa jest do ukrycia przez ofiarę ze względu na wszelkie rany, które pojawiają się na ciele. Z czasem okazuje się, że ta forma przemocy w danej rodzinie jest stosowana nie od dziś, tylko jest zjawiskiem codzienności. Sprawca zazwyczaj zaczyna od najmniej bolesnych poczynań poprzez np.: popychanie, czy ciągnięcie za włosy do działań, które niosą za sobą o wiele większe skutki, które zazwyczaj kończą się na potrzebie zasięgnięcia pomocy u takich osób, instytucji jak opieka medyczna.

Psychiczna – ta forma przemocy z kolei jest czymś bardzo ciężkim do wykrycia jak i udowodnienia. Najczęściej zaczyna się od tego, że sprawca wyśmiewa ofiarę, krytykuje ją za

¹⁵⁸K. Michalska, D. Jaszczak-Kuźmińska, *Przemoc w rodzinie*, Wyd. Edukacyjne Paramedia, Warszawa 2007, s. 5-6.

wszystko co robi, to jak wygląda, ogranicza kontakt z osobami bliskimi. W pewnym momencie dochodzi pomiędzy tymi osobami do poniżania, oczerniania, czy też szantażu.

Materialna - w wielu rodzinach przyjęło się, że głową rodziny jest ojciec, mąż i to on zarabia na rodzinę. Tego typu aspekty wiąże się z tym, że z czasem zaczyna uważać, że zarobione pieniądze są tylko jego, to jego własność, a druga osoba pomimo wielu czynności i zadań które wykonuje w domu jak i przy dzieciach nie ma jakiegokolwiek prawa dostępu do wspólnych środków. Zdarza się też, że mąż nie zezwala na podjęcie pracy drugiej osobie. Sprawca w tej formie przemocy jest w stanie nawet niszczyć własność drugiej osoby, czy odbierać pieniądze, które zarobiła.

Seksualna- wiąże się ze zmuszaniem drugiej osoby do robienia czegoś wbrew własnej woli, własnym poglądom. Ofiara zazwyczaj traktowana jest przedmiotowo i tylko do zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych. Przemoc seksualna nie wiąże się tylko ze zbliżeniem się do drugiej osoby, ale także oglądania pornografii.

Zaniedbanie- jest to forma stosowana najczęściej przez osoby dorosłe (rodziców) wobec dzieci, wiążące się z brakiem zaspokojenia najważniejszych potrzeb takich jak potrzeb:

- emocjonalnych (poprzez brak zainteresowania dzieckiem, jego problemami, szkołą, nauką, życiem codziennym);
- fizycznych (przytulenie)
- żywieniowych (zadbania o to by dzieci miały co jeść)
- materialnych (pomoc finansowa)
- higienicznych (dbanie o to by dziecko chodziło czyste, schludne).¹⁵⁹

Model ofiary i sprawcy

Najczęściej ofiarami przemocy zostają kobiety jak i dzieci z racji tego, że dominującą osobą w domu jest mężczyzna. Kobiety najczęściej ze względu na swoje poglądy religijne związane z nierozzerwalnością związku małżeńskiego pozostają w nim pomimo niegodnego i przedmiotowego traktowania ze strony małżonka. Ofiara poprzez odczuwanie słabości woli się nie przeciwstawiać sprawcy, jest mało ufna i woli o swoich problemach rodzinnych nikomu nie

¹⁵⁹Ibidem, s. 10-11.

opowiadać gdyż jest przekonana, że nikt nie jest w stanie jej pomóc.¹⁶⁰ Poprzez przywiązanie do sprawcy i uczucia więzi ich łączących nie chce aby sprawca był karany. Pomimo cierpienia i słabości zawsze ma w sobie pewną siłę która pomaga jej przetrwać cierpienie i wytrzymać wszelkie tortury jakich zaznaje wobec siebie, czy dzieci. Często pada stwierdzenie, że ofiarą przemocy staje się kobieta, która w pewnym stopniu chociażby materialnym jest uzależniona od swojego partnera.

W dużej mierze dzieci, które również jak kobiety z powodu swojej bezsilności są traktowane przedmiotowo co prowadzi do przejawy przemocy w rodzinie. Dzieci ze względu na strach, lęk przed rodzicem starają się nie wkraczać na jego drogę i unikać jakichkolwiek styczności, nie są w stanie często same się bronić przy czym stają się zamknięte w sobie, unikają rówieśników. Jako ofiary przemocy nie zawsze muszą być bezpośrednio zaniechane, czy wykorzystywane. Często krzywdzone są chociażby wtedy gdy same są świadkami przemocy wśród dorosłych.

Przykładem przemocy wobec dziecka (ofiary) jest między innymi: groźenie, że ich też może spotkać to samo, walka o prawa rodzicielskie czy też próba zdobycia informacji na temat tego co robiła matka. Przemoc w rodzinie sporadycznie kiedy jest tylko jednorazowym incydentem. Zazwyczaj po jednej takiej sytuacji powtarza się już cyklicznie i trwa przez długi czas. Do przemocy w rodzinie dochodzi również, gdy młodzi ludzie zamieszkują ze sobą, biorą ślub i zakładają rodziny. Żyją wtedy na własny rachunek z dala od domu w którym się wychowywali. Przemoc pojawia się często w rodzinach patologicznych ale również w domach gdzie nie brakuje nigdy pieniędzy, mieszkańcy żyją pełnią życia. Kończy się ona często gdy jedno ze stron: sprawca lub ofiara zostaje ukarany lub ponosi śmierć.¹⁶¹

Sprawcami przemocy są osoby, które w oczach innych ludzi wydają się być nie zagrażające dla otoczenia, zwyczajne, poprzez to, że starają się wypaść pozytywnie przed innymi jako kochające i troskliwe osoby. Sprawca to osoba, która z reguły swoje działania wobec drugiego członka rodziny wyniosła z domu, z własnych życiowych doświadczeń, stereotypów bieżącej sytuacji życiowej i sytuacji ekonomicznej.

Model sprawcy można oceniać z różnego punktu widzenia wielu osób np.:

¹⁶⁰ Krajewska A. Zagrożenia rodziny w dobie kryzysu [w:] Such-Pyrgiel M. (red.) Bezpieczeństwo społeczne w XXI wieku w ujęciu socjologicznym, pedagogicznym, prawnym i nauk o zarządzaniu, Józefów, 2013, s. .05-116.

¹⁶¹A. Woźnica, *Przemoc wobec kobiet w rodzinie*, Warszawa 2007.

- Lekarze uważają, że są to ludzie którzy mają problemy psychologiczne, czy też psychiatryczne i wymagają pomocy specjalistów;
- Księża nawiązują do wychowania za dzieciństwa i wyniesionych z domu wartości;
- Sprawcy przemocy w rodzinie z reguły w dużej mierze to ludzie zagubieni i nie potrafiący poradzić sobie z własnym życiowymi problemami.

Rodzaje sprawców:

- pijący, nie pracujący
- pijący, pracujący
- okazjonalni
- z zaburzeniami psychicznymi.

Pijący, nie pracujący, osoba która ze względu na brak zajęcia, czy dyspozycji wolnym czasem spotyka się z innymi np. w barach spożywając alkohol, przez co prowadzi często do kłótni chociażby z małżonką. Nadmiar alkoholu przy braku pracy jest powodem kłótni rodzinnych i z czasem stosowanie przemocy z uwagi nie radzenie sobie z zaistniałą sytuacją.

Z kolei sprawca pijący, pracujący ze względu na dużą ilość pracy potrafi sięgnąć po alkohol dla tak zwanego „od stresowania”, co spotyka się z niezadowolaniem partnerki.

Kolejny rodzaj sprawców okazjonalnych, którzy sięgają po alkohol raz na jakiś czas spotyka się z stwierdzeniem partnera, że to był jednorazowy incydent, który na co dzień nie ma miejsca. Małżonka, czy partnerka nie zgłasza zaistniałej sytuacji do żadnej instytucji.

Ostatni rodzaj sprawcy z zaburzeniami psychicznymi związany jest z osobami, którzy uczęszczają na wszelkie terapie, przy czym spożywają alkohol. Podczas leczenia i przyjmowania leków ich życie powraca w pewnym stopniu do równowagi, zaś gdy zaczynają sięgać po alkohol często też wraca przemoc w rodzinie. W takich sytuacjach czasami kończy się ona w dramatyczny sposób.¹⁶²

Cechy sprawcy:

- brak współczucia
- chęć usprawiedliwienia
- brak poczucia winy
- dowód szacunku od ofiary

¹⁶²J. Mazur, *Przemoc w rodzinie teoria i rzeczywistość*, Wyd. Żak, Warszawa 2002, s. 140-142.

- dowód miłości od ofiary
- stosowanie gróźb
- sprawowanie kontroli nad ofiarą
- manipulacja dziećmi
- wywoływanie poczucia winy
- zaprzeczanie stosowaniu przemocy
- izolacja ofiar od innych.¹⁶³

Ofiara – osoba uzależniona materialnie jak i emocjonalnie od sprawcy. Stara się nie pokazywać przed innymi, że w jej życiu osobistym dzieje się coś złego i unika pomocy. Ofiara zazwyczaj ma dylemat dotyczący tego, czy powinna zostać u boku sprawcy, czy też odejść. Na większy krok decyduje się w chwili, gdy ból, cierpienie, które jest jej zadawane staje się nie do zniesienia. Najczęściej kobiety nie chcą się przyznać same przed sobą, że są ofiarami przemocy. Gdy uświadamiają sobie, że to w jaki sposób są traktowane i, że jest to nie bezpieczne dla nich decydują się na rozstanie i szukanie pomocy.

Cechy ofiary:

- brak poczucia własnej wartości
- ograniczenie społeczne
- choroba i stres
- obwinianie się
- depresja
- lęk
- bierność
- uступliwość
- bezradność
- brak wiary we własne możliwości
- przekonanie o tym, że dziecko musi wychowywać się z ojcem.¹⁶⁴

Cechy ofiary wymienione powyżej wpływają na jej wszelkie decyzje życiowe, które nie zawsze są łatwe, ze względu na to, że osoba którą kocha, teraz krzywdzi. Wszelkie obwinianie

¹⁶³ A. Woźnica, *Przemoc wobec kobiet w rodzinie*, Warszawa 2007.

¹⁶⁴ K. Browne, M. Herbert, *Zapobieganie przemocy w rodzinie*, Wyd. WSiP, Warszawa 1999, s. 68-73.

ofiary, ograniczanie jej prowadzi do chorób, stanów lękowych czy też depresji. Pokrzywdzona nie zawsze jest w stanie sobie poradzić z zaistniałą sytuacją. Model sprawcy i ofiary pokazuje, jak duży wpływ na życie rodzinne a przede wszystkim na przemoc w rodzinie mają cechy charakteru, silna wolna i determinacja. Sprawca silniejszy od pokrzywdzonej zawsze będzie nad nią dominował.

Od ofiary do sprawcy

Osoba, która za dzieciństwa sama doświadczyła przemocy w rodzinie, ta przemoc była stosowana wobec niej samej powtarza sobie, że nigdy nie uzależni się np. od alkoholu, gdyż nie chce aby wpłynął on na relacje rodzinne i przykre sytuacje. Niekiedy nie są w stanie dotrzymać zamierzonego celu i stosują przemoc wobec partnera, dzieci. Ofiara która sama była krzywdzona staje się sprawcą, jest pozbawiona empatii, uczuć i stosuje nawyki, które były wykorzystywane u niej w domu . Sprawia, że partner, dziecko jest krzywdzone przez niego ze względu na to, iż sam doznał tego samego. Wychował się w domu, gdzie przemoc była stosowana wobec członków rodziny i teraz mając swoją rodzinę przenosi ją na ich życie. Osoby, które doznały przemocy emocjonalnej mogą się w ten sam sposób odwdzięczać swoim rówieśnikom jak i osobą w dorosłym życiu, źle ich traktując. Natomiast osoby, które doświadczyły przemocy fizycznej zazwyczaj stosują ją w swoim domu w różnych formach. Dzieci, które w dzieciństwie był wykorzystywane seksualnie mogą przekraczać granice intymności wobec swoich rówieśników poprzez zachowanie nieadekwatne do wieku. Oczywiście są też osoby, które pomimo stosowanej przemoc w dzieciństwie nie stosuje jej teraz wobec swojej rodziny.

Możliwości i metody wsparcia dla ofiar przemocy

W obecnych czasach istnieje wiele możliwości i instytucji niesienia pomocy dla osób które doświadczyły przemocy w rodzinie i są jej ofiarami. Należy jednak pamiętać, że osoby które doświadczyły przemocy żyją cały czas w zagrożeniu i lęku. Niosąc chęć pomocy należy pamiętać, aby okazać im jak największe zrozumienie, wsparcie i zapewnienie bezpieczeństwa. Aby przekonać takich ludzi do chęci zmiany swojego życia trzeba to robić bardzo ostrożnie i powoli. Nie należy wywierać nacisku i starać się, aby uświadomiły sobie, że tak naprawdę zasługują na lepsze życie.

O czym należy pamiętać niosąc pomoc ofiarom przemocy:

1. Czas i miejsce rozmowy;

2. Uważne wysłuchanie ofiary;
3. Zrozumienie ofiary i wyobrażenie zaistniałej sytuacji;
4. Rozmowa na osobności, bez świadków;
5. Wsparcie;
6. Jasno określenie przekonania w chęci niesienia pomocy;
7. Przekonywanie ofiary, że nie jest za nic odpowiedzialna;
8. Uświadomienie o powszechnie panującej przemocy w rodzinie;
9. Nie używanie słowa „ofiara” w stosunku do poszkodowanej;
10. Opracowanie planu zapewniającego bezpieczeństwo;
11. Szukanie mocnych stron osoby poszkodowanej;
12. Odwoływanie do planów, marzeń i nadziei;
13. Informowanie o przysługujących prawach;
14. Informowanie o miejscach, do których można się zgłosić w celu pomocy;
15. Zachęcanie poszkodowanej do szukania pomocy, bez naciskania;
16. Szanowanie metody wolne kroki;
17. Współpraca z innymi instytucjami, które są w stanie pomóc ofierze¹⁶⁵.

Poszczególne instytucje które zapewniają pomoc ofiarą przemocy domowej:

- Policja
- Gmina
- Ośrodek Pomocy społecznej
- Służby zdrowia
- Pedagog szkolny
- Komitet Ochrony Praw dziecka
- Rzecznik Praw dziecka
- Sąd rodzinny i opiekuńczy

Policja (policjant przede wszystkim pierwsza osoba, która jest wzywana do przemoc w rodzinie). Policjant ma prawo do zatrzymania osoby, która stwarza zagrożenie dla innych członków rodziny. W Polskim prawie istnieje wiele artykułów prawnych z kodeksu karnego, które, mówią o:

¹⁶⁵K. Michalska, D. Jaszczak-Kuźmińska, *Przemoc w rodzinie*, Warszawa 2007, Wyd. Parpamedia, str.30

■” art. 207 k.k. znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny

■ art. 190 k.k. grożenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona

■ art. 191 k.k. stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia określonego stanu

■ art. 197 k.k. doprowadzenie innej osoby do obcowania płciowego przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem (zgwałcenie) oraz doprowadzenie w ten sposób innej osoby do poddania się innej czynności seksualnej lub wykonania takiej czynności

■ art. 200 k.k. doprowadzenie małoletniego poniżej lat 15 do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej

■ art. 208 k.k. rozpijanie małoletniego, dostarczając mu napoju alkoholowego, ułatwiając jego spożycie lub nakłaniając go do spożycia takiego napoju.”¹⁶⁶

Policja jest przede wszystkim organem, który ma zapewnić ochronę życia i zdrowia, jednak bez zawiadomienie przez osobę pokrzywdzoną nie są w stanie nic zrobić. Ofiary przemocy domowej mogą mieć założoną niebieską kartę

Procedura interwencji w ramach niebieskiej karty. Policjanci po otrzymaniu zgłoszenia mają obowiązek:

- Interwencji;
- sporządzenia dokładnej notatki;
- zatrzymanie sprawcy, który zagraża rodzinie wszczęcia postępowanie wobec sprawcy;
- zabezpieczenie dowodów przestępstwa;
- udzielenia informacji ofiarą przemocy o możliwej pomocy.”¹⁶⁷

„Niebieska Karta może zostać założona przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jak i w szczególności Policję. Pomimo wypełnienia niebieskiej karty nie wiąże się to równoznacznie z złożeniem doniesienia o przestępstwie. Niebieska Karta nie stanowi wszczęcia postępowania karnego wobec zaistniałej sytuacji. Jednakże karta może zostać wykorzystana jako dowód procesowy we wszczętym

¹⁶⁶<http://wprewencji.policja.waw.pl/wp/porady/280,dok.html> Stan na dzień 28.01.2009.

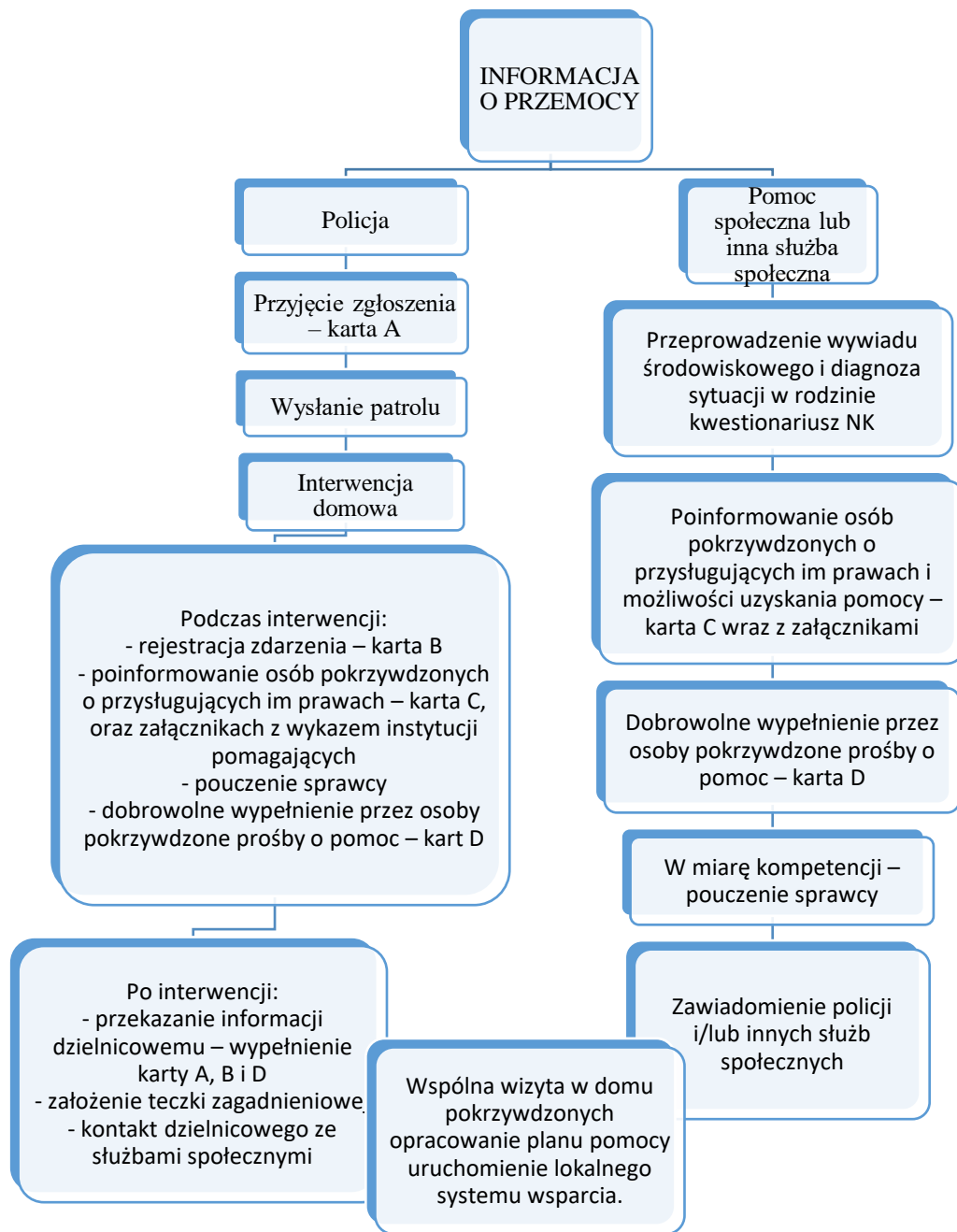
¹⁶⁷Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. 05.180.1493)

postępowaniu. Założenie Niebieskiej Karty to dla Policji bardzo ważna informacja, że w danej rodzinie występuje przemoc. Zadaniem dzielnicowego w taki przypadku wiąże się z obowiązkiem skontaktowania się z rodziną w przeciągu 7 dni. Przede wszystkim jego zadaniem jest monitorowanie sytuacji w danej rodzinie, comiesięczna wizyta jak i pomoc rodzinie”.¹⁶⁸ „Procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), wydane na podstawie art. 9d ust.5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)”.¹⁶⁹

¹⁶⁸<http://www.infor.pl/prawo/pomoc-spoeczna/przemoc-w-rodzinie/254357,Czym-jest-Niebieska-Karta.html>. Stan na dzień 28.11.2014.

¹⁶⁹[https://pl.wikipedia.org/wiki/Niebieska_Karta_\(procedura\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Niebieska_Karta_(procedura)).

Wykres 1. Procedura niebieskiej karty

Źródło: opracowanie na podstawie: J. Mazur, *Przemoc w rodzinie Teoria i rzeczywistość*,

Wyd. Żak, Warszawa 2002, str. 157

Dla ofiar przemocy w rodzinie zostało utworzone Ogólnopolskie Pogotowie „Niebieska Linia”, która niesie pomoc osobą poszkodowanym, udzielając wszelkich rad i konsultacji terapeutycznych, porad prawnych.

Gmina – zgodnie z nowelizacją ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo rodziną dotkniętą przemocą, w rodzinach gdzie występuje alkohol powinna zapewnić wsparcie psychologiczne i prawne poprzez:

- telefony zaufania;
- schronisk dla ofiar;
- organizacje społeczne;
- programów środowiskowych;
- grupy wsparcia.

Wszelkie zadania wykonywane na rzecz osoby poszkodowanej powinno być zgłoszone do programu rozwiązywania problemów alkoholowych. Gdy, w rodzinie główną przyczyną przemocy jest alkohol należy to zgłosić do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do zadań tej komisji należą między innymi:

- „przeprowadzenie wywiadu środowiskowego;
- wezwanie osoby nadużywającej alkohol i poinformowaniu o konsekwencjach danego czynu;
- udzielenie wsparcia psychologicznego, prawnego, a przede wszystkim socjalnego;
- poinformowanie osób poszkodowanych o możliwości uzyskania pomocy;
- w razie konieczności wezwanie policji;
- powiadomienie ośrodka pomocy społecznej;
- wydanie wniosku do sądu o przymusowe leczenie sprawcy;
- współpraca z innymi instytucjami niosącymi pomoc ofiarą przemocy.”¹⁷⁰

Ośrodek pomocy społecznej – instytucja, która walczy z przemocą wśród domowników. Stara się zapobiegać takim sytuacjom, a przede wszystkim umożliwia przezwyciężenie trudnych sytuacji. Pomoc społeczna według kryteriów i wymogów jest zobowiązana interweniować w przypadkach przemocy domowej. Opieka społeczna ingeruje w sytuacje związana z np.: alkoholem, bezdomnością, nieradzeniem sobie w relacjach opiekuńczo- wychowawczych.

Do zadań pracownika pomocy społecznej należy:

- „przeprowadzenie wywiadu środowiskowego;
- przygotowanie planu pomocy;

¹⁷⁰ Dr Mellibruda J, Durda R, Salas H. D., *O przemocy domowej poradnik dla lekarza pediatri*, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1998.

- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych;
- udzielenie porad psychologicznych, prawnych;
- udzielanie informacji dotyczącej zasięgnięcia pomocy osobą poszkodowanym;
- przekazywanie żywności, odzieży;
- zasiłki na usamodzielnienie;
- wskazanie miejsca, które zajmują się pomocą dla ofiar dotkniętych przemocą;
- powiadamianie organów ścigania;
- współpraca z innymi organizacjami;
- monitorowanie efektów działań”.¹⁷¹

Służby zdrowia -ich głównym zadaniem jest ochrona zdrowia pacjenta. Ingerują one w pomoc ofiarą przemocy, ponieważ często ofiary przemocy potrzebują udzielenia świadczeń ze strony medycznej ze względu na wszelkie urazy cielesna, utratę zdrowia psychicznego. Pracownik służby medycznej powinien:

- staranie i umiejętnie przeprowadzić rozmowę z ofiarą przemocy;
- bacznie obserwować zachowanie ofiary, która chce coś ukryć;
- wystawić zaświadczenie o doznanych obrażeniach;
- poinformować o możliwości wystąpienia obdukcji (może ona być dowodem w postępowaniach sądowych);
- w przypadku stwierdzenia konieczności wykonania obdukcji, poinformować np. policję, pomoc społeczną o zaistniałej sytuacji;
- „Zgodnie z art. 14 ust.2 ustawy o zawodzie lekarza, jest on zwolniony z zachowania tajemnicy gdy:
- z mocy poszczególnych przepisów jest zobowiązany poinformować władze o określonych okolicznościach, gdy zachowanie tajemnicy może spowodować istotne niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia osoby leczonej lub osób z jej otoczenia.”¹⁷²

Pedagog szkolny –głównym zadaniem pedagogów jest zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, ochrona ich zdrowia i życia. Bardzo ważnym krokiem z ich strony jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i ocena sytuacji. Każdy przypadek przemocy w rodzinie jest tak naprawdę inny i należy podejść do sprawy w bardzo delikatny sposób. Do tego przede wszystkim potrzebna jest zdobyta wiedza i

¹⁷¹ Ibidem, s. 77-78.

¹⁷²Ibidem,s. 79-80.

przeprowadzenie odpowiednich procedur. Dziecko powinno mieć zapewnioną odpowiednią pomoc psychologa, natomiast zadaniem pedagoga, czy wychowawcy jest rozmowa z rodzicem, które tego dziecka nie krzywdzi. Pokrzywdzony powinien wiedzieć, że szkoła chce mu pomóc a nie jest dla niego wrogiem. Należy utwierdzić go, że zawsze ma się komu zwierzyć i powinien mieć zaufanie do pracowników. Ofiara zazwyczaj żyje w przekonaniu, że wszystko co się dzieje złego w domu jest z jego winy i dlatego rola pedagogów jest taka, aby poszkodowany uświadomił sobie, że wcale tak nie jest i nie jest on niczemu winne. Przede wszystkim ofierze przemocy powinno się poświęcać dużo czasu, uwagi, docenianie niewielkich osiągnięć, a w szczególności nie można na nie krzyczeć. W sytuacji gdzie nauczyciel nie jest w stanie w żaden sposób pomóc, lub nie czuje się na siłach zobowiązany jest zawiadomić odpowiednie instytucje i organizacje.¹⁷³

Komitet Ochrony Praw Dziecka – został założony przez prof. Marię Łopatkową w 1981r. Na terenie kraju jest wiele ośrodków, gdzie rodzice z dziećmi mogą uzyskać bezpłatną pomoc. KOPD zajmuje się ochroną praw i interesów dzieci i ich rodzin. Misją KOPD jest zapobieganie krzywdzeniu dziecka i pomoc w kryzysowych sytuacjach dla ich rodzin.

Działanie komitetu:

1. „Prowadzi działalność interwencyjną, kontrolną, profilaktyczną oraz edukacyjno-szkoleniową;
2. Upowszechnia znajomość praw dziecka, ujawnia ich naruszanie w życiu rodzinnym i społecznym;
3. Podejmuje inicjatywy i działania na rzecz doskonalenia systemu ochrony praw dziecka;
4. Broni praw indywidualnych i zbiorowych dziecka, dba o prawidłowe stosowanie wobec dziecka przepisów prawnych;
5. Rozwija specjalistyczne formy pomocy rodzinie, prowadzi własne ośrodki opiekuńczo-wychowawcze, poradnie dla dziecka itd.;
6. Organizuje i prowadzi różne formy wypoczynku dla dziecka i młodzieży;
7. Podejmuje działania na rzecz ochrony praw dzieci niepełnosprawnych;
8. Podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy;

¹⁷³<http://www.niebieskalinia.pl/pismo/wydania/dostepne-artykuly/5604-szkola-a-pomoc-dziecku-w-sytuacji-przemocy-w-rodzinie>. Stan na dzień 6/2014.

9. Prowadzi kampanie społeczno – edukacyjne m.in. Bicie jest głupie, Moja mama, mój tata ich rozwód.”¹⁷⁴

Rzecznik Praw Dziecka – na podstawie art. 3 ustawy o Rzeczniku praw dziecka:

1. „Rzecznik, w sposób określony w niniejszej ustawie, podejmuje działania mające na celu zapewnienie dziecku pełnego i harmonijnego rozwoju, z poszanowaniem jego godności i podmiotowości.
2. Rzecznik działa na rzecz ochrony praw dziecka, a w szczególności:
 - prawo do życia i ochrony zdrowia;
 - prawo do wychowania w rodzinie
 - prawo do godziwych warunków socjalnych
 - prawo do nauki
3. Rzecznik podejmuje działania zmierzające do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzwiskiem, demoralizacją, zaniedbaniem oraz innym złym traktowaniem.
4. Rzecznik szczególną troską i pomocą otacza dzieci niepełnosprawne. Rzecznik upowszechnia prawa dziecka oraz metody ich ochrony.”¹⁷⁵

Sąd rodzinny i opiekuńczy

„Sąd rodzinny zajmuje się sprawami:

- z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego
- dotyczącymi demoralizacji i czynów karalnych nieletnich
- dotyczącymi leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych
- należącymi do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw.”¹⁷⁶

Natomiast sąd opiekuńczy zajmuje się sprawami:

- „kurateli
- między rodzicami, a dziećmi
- opieki
- przysposobienia

¹⁷⁴https://pl.wikipedia.org/wiki/Komitet_Ochrony_Praw_Dziecka. Stan na dzień 27 kwi 2017.

¹⁷⁵ Ustawa z dnia 6 stycznia 2000r, o Rzeczniku Praw dziecka (tekst jednolity Dz.U.2015.2086 z dnia 2015. 12.09).

¹⁷⁶ Ustawa z dnia 27 lipca 2001r, Art. 12 § 1 pkt 3 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

- dotyczących leczenia pacjenta bez jego zgody lub zgody jego przedstawiciela ustawowego.¹⁷⁷

Kodeks karny w stosunku do przemocy w rodzinie

W kodeksie karnym, jest wiele artykułów, które mówią nam o konsekwencjach za wskazany czyn. Każdy kto posunie się do zastosowanie w rodzinie przemocy, będzie pociągnięty do odpowiedzialności karnej.

Art.207

„§1. „, Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się na pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.¹⁷⁸

W Polskim ustawodawstwie znęcanie się: fizycznie czy psychicznie jest przestępstwem. Dlatego na podstawie Polskiego Kodeksu Karnego, sąd bądź inna instytucja wymierza karę pozbawienia wolności wobec sprawcy, który dokonuje się popełnienia wyżej wymienionych czynów. Art. 207 mówi o znęcaniu się nad osobą bliską, a taką osobą według art. 115 §11 kk jest: małżonek , dziadkowie, rodzice, wnuki, dzieci partner w związku nieformalnym.

Przestępstwo jest czynem zabronionym, który jest szkodliwy bądź niebezpieczny w środowisku społecznym dlatego jest zagrożony karą na mocy Polskiego prawa karnego.¹⁷⁹

Na podstawie Art. 207 na przełomie 2005r. – 2014r stwierdzono liczbę postępowań wszczętych i przestępstw stwierdzonych.

¹⁷⁷https://pl.wikipedia.org/wiki/S%C4%85d_opieku%C5%84czy.

¹⁷⁸Dz.U.2016.0.1137 t.j. - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny.

¹⁷⁹<https://pl.wikipedia.org/wiki/Przest%C4%99pstwo>.

Tabela 3. Dane postępowań

Rok	Liczba postępowań wszczętych	Liczba przestępstw stwierdzonych
2014	30901	17523
2013	29879	17513
2012	29193	17785
2011	29958	18832
2010	30534	18759
2009	33267	20505
2008	34206	21167
2007	34979	22800
2006	39723	24543
2005	37475	22652

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny/przestepstwa-przeciwko-7/63507,Znecanie-sie-art-207.html>

Z przedstawionych statystyk wynika, że największą liczbę postępowań wszczętych odnotowano w 2006r , przestępstw stwierdzonych również najwięcej było w 2006r. Natomiast najmniejszą liczbę postępowań wszczętych odnotowano na rok 2012, a przestępstw stwierdzonych na 2013r.

Art. 197 kk

„§1. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inna osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§2. Jeżeli sprawca, w sposób określony w § 1, doprowadza inną osobę do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§3. Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia określonego w § 1 lub 2, działając ze szczególnym okrucieństwem lub wspólnie z inną osobą, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Na podstawie Art. 197 na przełomie 2005r. – 2014r stwierdzono liczbę postępowań wszczętych i przestępstw stwierdzonych.

Tabela 4. Dane postępowań

Rok	Liczba postępowań wszczętych	Liczba przestępstw stwierdzonych
2014	2444	1254
2013	1885	1362
2012	1786	1432
2011	1784	1497
2010	1759	1567
2009	1816	1530
2008	2041	1611
2007	2027	1827
2006	2212	2001
2005	2137	1987

Źródło:<http://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny/przestępstwa-przeciwko-6/63496,Zgwalcenie-art-197.html>

Z przedstawionych statystyk wynika, że większa liczba była postępowań wszczętych niż stwierdzonych. Liczba postępowań wszczętych od roku 2005 do 2010 znacznie się zmniejszała, natomiast od roku 2011 takich postępowań było coraz więcej. W odróżnieniu do przestępstw stwierdzonych, których w roku 2005 było 1987, a od 2006 znacznie się zmniejszała liczba. Rok 2014 był rokiem gdzie przestępstw stwierdzonych było najmniej.

Art. 191

§1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”¹⁸⁰

¹⁸⁰<http://www.psychotekst.com/artykuly.php?nr=179>. Stan na dzień 30 maja 2017.

„Groźba bezprawna to groźba popełnienia przestępstwa na szkodę zagrożonego lub osoby jemu najbliższej, wzbudzająca uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, a także groźba spowodowania postępowania karnego lub rozgłoszenia wiadomości uwłaczającej czci zagrożonego lub osoby jemu najbliższej. Groźba bezprawna polega na zagrożeniu wolności człowieka od poczucia zagrożenia . Ważne jest, że zagrożenie nie musi być związane z obawą popełnieni na pokrzywdzonym czynu przestępczego, wystarczające jest, że zachowanie sprawcy powoduje poważną i uzasadnioną obawę, strach.”¹⁸¹

Na podstawie Art. 191 na przełomie 2005r. – 2014r stwierdzono liczbę postępowań wszczętych i przestępstw stwierdzonych.

Tabela 5. Dane postępowań

Rok	Liczba postępowań wszczętych	Liczba przestępstw stwierdzonych
2014	2150	1735
2013	2288	2556
2012	2283	2878
2011	2422	3449
2010	2549	3460
2009	2800	2933
2008	2750	3141
2007	2772	3247
2006	3335	3652
2005	3588	4030

Źródło:<http://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny/przestepstwa-przeciwo-4/63486,Zmuszanie-art-191.html>

¹⁸¹https://pl.wikipedia.org/wiki/Gro%C5%BAbaba_bezprawna stan na dzień 26 lip 2016.

Według statystyk wynika, że najmniejszą liczbę postępowań wszczętych jak i przestępstw stwierdzonych odnotowano w 2014r, natomiast największa liczba przypada na 2005r.

Przemoc w liczbach

Poniżej przedstawione są do porównania statystyki dotyczące występowania zjawiska przemocy w latach 2015 – 2016. Zawierają one ogólną liczbę ofiar przemocy, ogólną liczbę podejrzanych o przemoc, sprawców pod wpływem alkoholu, liczbę dzieci, które zostały umieszczone w miejscach dla nich bezpiecznych. Z roku na rok liczba ofiar dotkniętych przemocą zmniejsza się. Według statystyk przedstawionych poniżej doskonale widać ogólna liczba ofiar przemocy zmniejszyła się o 5712 osób.

Tabela 6. Dane dotyczące 2016 r.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	73 531 (w tym 59 590 wszczynających procedurę i 13 941 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba ofiar przemocy	91 789
Liczba ofiar – kobiet	66 930
Liczba ofiar – mężczyzn	10 636
Liczba ofiar – małoletnich	14 223
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	74 155
Liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	5 461

Liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	68 321
Liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	373
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	46 537
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 993
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	44 499
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	45
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	598

Źródło:<http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Tabela 7. Dane dotyczące 2015r.

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	75 495 (w tym 61 133 wszczynających procedurę i 14 362 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba ofiar przemocy	97501
Liczba ofiar – kobiet	69 376
Liczba ofiar – mężczyzn	10 733
Liczba ofiar – małoletnich	17 392
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	76 034
Liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	5 244
Liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	70 484
Liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	306
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	48 841
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 972
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	46 830

Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	39
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	275

Źródło:<http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Największą liczbą ofiar dotkniętych przemocą to kobiety i małoletni. I jak wynika ze statystyk najczęstszą przyczyną jest alkohol gdzie podejrzewanych sprawców pod wpływem alkoholu – mężczyźni to liczba na rok 2015 46830osób, a na rok 2016 46537. Pomimo tego, że ta liczba maleje to nadal w dużej mierze poprzez stosowanie przemocy w rodzinie cierpią dzieci chociażby poprzez umieszczanie ich w placówkach zastępczych. Na rok 2015 liczba dzieci zabranych do rodzin zastępczych, czy placówek opiekuńczych wynosi 275 osoby, a rok 2016 598 dzieci co doskonale pokazuje, że pomimo ogólnej mniejszej ilości przemocy z roku na rok to w 2016 takich dzieci poszkodowanych było znacznie więcej.

Literatura:

1. Browne K., M. Herbert, *Zapobieganie przemocy w rodzinie*, Wyd. WSiP, Warszawa 1999.
2. Krajewska A. *Zagrożenia rodziny w dobie kryzysu* [w:] Such-Pyrgiel M. (red.) *Bezpieczeństwo społeczne w XXI wieku w ujęciu socjologicznym, pedagogicznym, prawnym i nauk o zarządzaniu*, Józefów, 2013.
3. Obuchowska I., *Przemoc w wychowaniu*, „Kwartalnik Pedagogiczny” nr 4/134, Warszawa 1989.
4. Mazur J., *Przemoc w rodzinie teoria i rzeczywistość*, Wyd. Żak, Warszawa 2002, s. 140-142.
5. Mellibruda J, Durda R, Salas H. D., *O przemocy domowej poradnik dla lekarza pediatri*, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1998.

6. Michalska K., D. Jaszczak-Kuźmińska, *Przemoc w rodzinie*, Warszawa 2007, Wyd. Parpamedia.
7. Woźnica A., *Przemoc wobec kobiet w rodzinie*, Warszawa 2007.

Netografia:

1. <http://www.infor.pl/prawo/pomoc-spoeczna/przemoc-w-rodzinie/254357>,Czym-jest-Niebieska-Karta.html.Stan na dzień 28.11.2014.
2. <http://www.niebieskaKarta.pl/pismo/wydania/dostepne-artykuly/5604-szkola-a-pomoc-dziecku-w-sytuacji-przemocy-w-rodzinie>.Stan na dzień 6/2014.
3. <http://www.psychotekst.com/artykuly.php?nr=179>.Stan na dzień 30 maja 2017.
4. <http://wprewencji.policja.waw.pl/wp/porady/280,dok.html>_ Stan na dzień 28.01.2009.

Akty normatywne:

1. Ustawa z dnia 25 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dn.2005r Nr.180 poz.1493 z późn. Zm.
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U.2016.0.1137)
3. Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r,o Rzeczniku Praw dziecka (tekst jednolity Dz.U.2015.2086 z dnia 2015. 12.09).
4. Ustawa z dnia 27 lipca 2001r– Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2001 nr 98 poz. 1070)
5. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. 05.180.1493)